UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

22 päivänä joulukuuta 2010 *

Asiassa C-507/08,

jossa on kyse EY 88 artiklan 2 kohtaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 21.11.2008,

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Giolito, J. Javorský ja K. Walkerová, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Slovakian tasavalta, asiamiehenään B Ricziová,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay-Larsen, C. Toader ja M. Safjan,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.6.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 9.9.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, ettei Slovakian tasavalta ole noudattanut EY 249 artiklan neljännen kohdan ja valtiontuesta C 25/05 (ex NN 21/05), jonka Slovakian tasavalta on myöntänyt Frucona Košice, a. s. -yritykselle, 7.6.2006 tehdyn komission päätöksen 2007/254/EY

(EUVL L 112, s. 14) 2 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole pannut täytäntöön kyseistä päätöstä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Yhteismarkkinoille soveltumattoman sääntöjenvastaisen tuen tapauksessa olisi palautettava tehokkaan kilpailun tilanne; tämän vuoksi on tarpeen, että tuki, korot mukaan lukien, peritään takaisin viipymättä; takaisin periminen on toteutettava kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti; näiden menettelyjen soveltaminen ei saisi vaikeuttaa tehokkaan kilpailun tilanteen palauttamista estämällä komission päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano; tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet komission päätöksen tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi.”

3 Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Takaisin periminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen [EY 242] artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa

järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista."

4 Saman asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos asianomainen jäsenvaltio ei, erityisesti 14 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, noudata ehdollisia tai kielteisiä päätöksiä, komissio voi [EY 88 artiklan 2 kohdan] mukaisesti saattaa asian suoraan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi."

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

5 Komissio totesi päätöksellä 2007/254, että Slovakian tasavallan Fruconan Košice, a. s:n (jäljempänä Frucona) hyväksi toteuttamat toimenpiteet olivat valtiontukea ja että kyseinen tuki ei soveltunut yhteismarkkinoille.

6 Kyseisestä päätöksestä ilmenee, että tosiseikkojen tapahtuma-aikana Frucona toimi alkoholin, alkoholijuomien, alkoholittomien juomien, hedelmä- ja vihannessäilykkeiden ja etikan valmistuksessa. Kyseessä oleva valtiontuki muodostui siitä, että paikallinen verotoimisto Košice IV (jäljempänä verotoimisto) antoi Fruconalle anteeksi verovelan velkasaneerausmenettelyssä, jota säännellään konkurssista ja velkasaneerauksesta annetulla lailla nro 328/91. Tästä lainsäädännöstä seuraa, että velkasaneerauksella pyritään konkurssimenettelyn tavoin järjestelemään ylivelkaantuneiden yritysten taloudellinen tilanne, mutta ensin mainitulla menettelyllä pyritään mahdollistamaan yrityksen toiminnan jatkuvuus tekemällä velkojien kanssa sopimus, jonka mukaan kyseessä oleva yhtiö sitoutuu maksamaan velkansa osittain, ja vastineena

tästä velan loppuosa mitätöidään. Menettelyä valvovan tuomioistuimen on aina hyväksyttävä tällainen sopimus.

7 Frucona, jonka velkoihin sisältyi muun muassa alkoholin valmisteverovelka, teki 8.3.2004 toimivaltaiselle alueelliselle tuomioistuimelle velkasaneeraushakemuksen. Velkojien äänestettyä velkasaneerauksen puolesta kyseinen tuomioistuin vahvisti velkasaneeraussopimuksen 14.7.2004. Tämä päätös tuli lainvoimaiseksi valitusajan päätyttyä.

8 Velkasaneeraussopimuksessa määrättiin, että Frucona maksaa 35 prosenttia veloistaan kuukauden kuluessa ja että velkojat luopuvat lopusta 65 prosentista saataviaan.

9 Frucona oli verotoimistolle velkaa yhteensä 640 793 831 Slovakian korunaa (SKK) (16,86 miljoonaa euroa). Verotoimisto sai velkasaneerauksessa takaisin 224 277 841 SKK (5,86 miljoonaa euroa), joten anteeksi annetun verovelan määrä oli 416 515 990 SKK (11 miljoonaa euroa).

10 Tutkittuaan kyseessä olevan verovelan anteeksiannon EY 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisessa menettelyssä komissio katsoi, että Slovakian tasavalta on tällä velan anteeksiannolla myöntänyt Fruconalle sääntöjenvastaisesti tukea, ja määräsi päätöksessä 2007/254 seuraavaa:

”*1 artikla*

Slovakian tasavallan Frucona Košice, a. s. -yritykselle myöntämä 416 515 990 [SKK:n] suuruinen valtiontuki ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

1. Slovakian tasavallan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun laittomasti myönnetyn tuen takaisin perimiseksi.

2. Tuki on perittävä takaisin viipymättä kansallisen oikeuden menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan tämän päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano.

3. Takaisin perittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin [Fruconan] käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti.

– –

3 artikla

Slovakian tasavallan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluttua tämän päätöksen tiedoksi antamisesta päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet. – –

– –”

11 Frucona nosti 12.1.2007 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen (asia T-11/07, Frucona Košice), jolla se vaati edellä mainitun päätöksen kumoamista, muttei kuitenkaan pyytänyt välitoimina päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä. Slovakian tasavalta ei ole nostanut kannetta kyseisestä päätöksestä, joka annettiin sille tiedoksi 12.6.2006.

12 Verotoimisto määräsi 4.7.2006 pannessaan täytäntöön kyseistä päätöstä Fruconan palauttamaan sääntöjenvastaisen tuen korkoineen kahdeksan päivän kuluessa. Koska Frucona ei noudattanut tätä määräystä, verotoimisto nosti 21.7.2006 Košice II:n alueellisessa alioikeudessa kanteen saatavan perimiseksi.

13 Mainittu tuomioistuin hylkäsi verotoimiston vaatimuksen 11.6.2007 antamallaan tuomiolla ja katsoi, ettei Fruconalla ollut velvollisuutta palauttaa kyseessä olevaa tukea. Tämä tuomio vahvistettiin Košicen alueellisen ylemmän asteen tuomioistuimen 21.4.2008 antamalla tuomiolla muun muassa sillä perusteella, että velkasaneerauspäätöstä ei ollut mahdollista muuttaa, koska se oli jo tullut lainvoimaiseksi.

14 Verotoimisto pyysi 2.7.2008 päivätyllä kirjelmällä Slovakian valtakunnansyyttäjää tekemään viimeksi mainitusta tuomiosta ylimääräisen muutoksenhaun. Slovakian tasavalta ei ole täsmentänyt selvästi, kuinka tähän pyyntöön on vastattu.

15 Komissio on koko sääntöjenvastaisen tuen takaisinperintämenettelyn ajan vaatinut päätöksen 2007/254 välitöntä ja tehokasta täytäntöönpanoa ja moittinut Slovakian viranomaisia siitä, etteivät ne ole panneet päätöstä välittömästi täytäntöön kansallisen oikeuden nojalla vaan pitäneet tarpeellisena saatavan perimistä koskevan kanteen nostamista alueellisessa alioikeudessa.

16 Slovakian viranomaiset ovat esittäneet tästä kaksi pääasiallista argumenttia:

– Tuen ja siihen liittyvien korkojen takaisin perimiseksi oli pakko turvautua oikeudenkäyntiin, koska Slovakian verolainsäädännössä ei ole oikeusperustaa velkasaneerauksessa anteeksi annettujen verohallinnon saatavien takaisin perimiselle.

Siksi oli siis haettava täytäntöönpanoperustetta. Toisin sanottuna Slovakian lainsäädännön mukaan verotoimiston hallintopäätöksellä ei voida ”kumota” Fruconan ja sen velkojien välistä velkasaneerausta valvovan tuomioistuimen lainvoimaista päätöstä.

– Päätös 2007/254 ei sitonut Fruconaa suoraan, vaan siinä velvoitettiin Slovakian tasavalta toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet laittomasti myönnetyn tuen takaisin perimiseksi. Tällä päätöksellä, jossa on kyse ”ulkomaisesta” hallintopäätöksestä, ei luotu Fruconalle velvollisuutta maksaa kyseinen tuki takaisin. Kyseistä päätöstä ei näin ollen voitu panna täytäntöön kansallisella tasolla.

17 Erilaisten sellaisten yhteydenottojen ja muistutusten jälkeen, jotka esitettiin päätöksen 2007/254 3 artiklassa sen noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden ilmoittamista varten asetetun kahden kuukauden määräajan päätyttyä, komissio katsoi, ettei Slovakian tasavalta ollut edelleenkään pannut päätöstä tehokkaasti täytäntöön, minkä vuoksi se päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

18 Komissio väittää, että laittoman tuen poistaminen perimällä se takaisin on väistämätön seuraus sen laittomaksi toteamisesta, ja viittaa tämän suhteen asiassa C-142/87,

Belgia vastaan komissio, 21.3.1990 annettuun tuomioon (Kok., s. I-959, Kok. Ep. X, s. 387, 66 kohta) ja asiassa C-305/89, Italia vastaan komissio, 21.3.1991 annettuun tuomioon (Kok., s. I-1603, 41 kohta). Komission mukaan jäsenvaltion, jolle päätös, jossa se velvoitetaan perimään sääntöjenvastaiset tuet takaisin, on osoitettu, on EY 249 artiklan mukaisesti toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet kyseisen päätöksen täytäntöönpanon varmistamiseksi, kuten asiassa C-404/00, komissio vastaan Espanja, 26.6.2003 annetussa tuomiossa todetaan (Kok., s. I-6695, 21 kohta).

19 Komissio huomauttaa, että nyt käsiteltävässä asiassa päätöksen 2007/254 tiedoksiannosta on kulunut yli 29 kuukautta, eikä Fruconalle myönnettyä tukea ole edelleenkään peritty takaisin. Täten komission mielestä Slovakian tasavalta ei ole noudattanut päätöksen 2007/254 ja asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

20 Se, että verohallinto on nostanut kanteen sääntöjenvastaisen tuen määrän perimiseksi, oikeudenkäynnin hitaus ja Košice II:n alueellisen alioikeuden sekä Košicen alueellisen ylemmän asteen tuomioistuimen ratkaisujen sisältö ovat komission mukaan estäneet päätöksen 2007/254 välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, vaikka takaisinperinnästä vastaava kansallinen viranomainen onkin toiminut kansallisen oikeuden mukaisesti. Komission mukaan Slovakian viranomaiset ovat loukanneet periaatetta, jonka mukaan yhteisön oikeuden säännöksillä ja määräyksillä on välitön vaikutus tilanteessa, jossa ne ovat ristiriidassa jäsenvaltion säännöksen kanssa.

21 Sen suhteen, että tuomioistuimen päätös, jolla hyväksyttiin velkasaneerausmenettelyssä tehty sopimus, on tullut lainvoimaiseksi, mikä Slovakian tasavallan mukaan estää myönnetyn tuen takaisin perimisen, komissio vetoaa asiassa C-119/05, Lucchini, 18.7.2007 annettuun tuomioon (Kok., s. I-6199, 63 kohta), jossa todettiin, että yhteisön oikeus on esteenä sellaisen kansallisen oikeuden säännöksen soveltamiselle, jossa säädetään oikeusvoiman periaatteesta, siltä osin kuin sen soveltaminen estää perimästä takaisin yhteisön oikeuden vastaisesti myönnettyä valtiontukea,

jonka on todettu komission lopulliseksi jääneellä päätöksellä olevan yhteismarkkinoille soveltumaton.

22 Komission mukaan Slovakian viranomaisten nyt käsiteltävässä asiassa omaksuma ratkaisu on myös yhteisön valtiontukisääntöjen tavoitteiden vastainen, ja sillä estetään päätöksen 2007/254 tehokas täytäntöönpano ja tilanteen välitön ennalleen saattaminen, mikä puolestaan pidentää edelleen kyseessä olevasta tuesta johtuvaa perusteetonta kilpailuetua, kuten asiassa C-232/05, komissio vastaan Ranska, 5.10.2006 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-10071, 52 kohta) ilmenee.

23 Komissio moittii lisäksi Slovakian viranomaisten toimintaa vastaavuusperiaatteen kannalta arvioituna. Tehokkuusperiaatteen tavoin vastaavuusperiaate on otettava huomioon arvioitaessa menettelyllistä autonomiaa, joka jäsenvaltioille on myönnetty yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi. Komission mukaan vastaavuusperiaatetta on loukattu sikäli kuin päätöksen 2007/254 ei ole myönnetty olevan täytäntöönpanokelpoinen siten kuin esimerkiksi verotoimiston tekemät verotuspäätökset ovat.

24 Slovakian tasavalta vetoaa puolustuksekseen siihen, että päätöksen 2007/254 2 artiklan 1 ja 2 kohdan sanamuodon mukaisesta tulkinnasta ja erityisesti termin ”takaisin periminen” (”vymoženie” slovakiksi) käyttämisestä termin ”perintä” (”vymáhanie” slovakiksi) sijasta ilmenee, että – toisin kuin komissio on esittänyt tilannetta tulkittavaksi – tästä ei voida johtaa Slovakian tasavallalle velvollisuutta tosiasiallisesti periä tukea takaisin asetetussa määräajassa. Mainituista kohdista seuraa ainoastaan velvollisuus toteuttaa asetetussa määräajassa kaikki tarpeelliset toimenpiteet kyseessä olevan tuen määrän perimiseksi takaisin.

25 Slovakian tasavalta väittää, että se on todella ryhtynyt erinäisiin toimiin tuen nopeaksi ja tehokkaaksi takaisin saamiseksi, erityisesti määräämällä Fruconan palauttamaan

tuen ja sittemmin pyrkimällä velvoittamaan sen tähän tuomioistuinteitse. Slovakian tasavalta on huomautuksissaan korostanut myös, ettei päätös 2007/254 vielä ole lopullinen, koska se on riitautettu unionin yleisessä tuomioistuimessa edelleen vireillä olevassa menettelyssä.

26 Siksi Slovakian tasavalta katsoo noudattaneensa päätöstä 2007/254 ja asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa olevia vaatimuksia.

27 Slovakian tasavalta korostaa myös sitä seikkaa, että valtiontuen myöntäminen Fruconalle velkasaneerausmenettelyssä hyväksyttiin tätä menettelyä valvovan tuomioistuimen päätöksellä, jota verotoimisto ei hallinnollisena elimenä voi kumota päätöksen tultua lainvoimaiseksi. Yhteisön oikeudessa ei edellytetä tällaisen hallinnollisen elimen kumoavan kansallisten tuomioistuinten lainvoimaisia päätöksiä.

28 Lopuksi Slovakian tasavallan mukaan edellä mainitussa asiassa Lucchini annettu tuomio ei ole merkityksellinen nyt käsiteltävän asian kannalta. Toisin kuin asiassa Lucchini annetussa tuomiossa kyseessä ollut italialaisen tuomioistuimen ratkaisu, nyt kyseessä oleva 14.7.2004 annettu alueellisen ylemmän asteen tuomioistuimen tuomio on tullut lainvoimaiseksi huomattavasti ennen päätöksen 2007/254 tekemistä, koska lakisääteinen määräaika, joka mahdollistaa muutoksenhaun sisäisten menettelysäännösten mukaisesti, oli päättynyt. Lisäksi edellä mainittu 14.7.2004 annettu tuomio annettiin sen jälkeen, kun Slovakian tasavalta oli aloittanut toimet nyt kyseessä olevan tuen perimiseksi takaisin tuomioistuinteitse.

29 Kanteen nostaminen kansallisessa tuomioistuimessa Fruconaa vastaan kyseessä olevan tuen perimiseksi takaisin oli täten Slovakian tasavallan mukaan tätä varten asianmukainen toimenpide, joka täyttää välittömyyttä ja tehokkuutta koskevat vaatimukset.

30 Siltä osin kuin komissio väittää Slovakian tasavallan loukanneen vastaavuusperiaatetta, mainittu jäsenvaltio vetoaa siihen, että koska päätös 2007/254 ei ole välittömästi täytäntöönpanokelpoinen, sillä ei ollut velvollisuutta myöntää sen suoraa soveltuvuutta, koska muuten jäsenvaltioilta evättäisiin niillä EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdyn päätöksen täytäntöönpanossa oleva menettelyllinen autonomia.

31 Lisäksi vastaavuusperiaate on Slovakian tasavallan mukaan kehitetty yksityisten oikeuksien suojelun alalla eikä tilanteissa, jotka koskevat yksinomaan jäsenvaltioiden velvoitteita Euroopan yhteisöön nähden ja joiden piiriin kuuluvat komission EY 88 artiklan 2 kohdan nojalla tekemät päätökset.

32 Komissio kiistää vastauksessaan Slovakian tasavallan esittämän päätöksen 2007/254 sanamuodonmukaisen tulkinnan. Päätökseen sisältyy komission mukaan mainitulle jäsenvaltiolle osoitettu velvollisuus aikaansaada konkreettisesti se, että sääntöjenvastainen valtiontuki palautetaan, eikä ainoastaan velvollisuutta aloittaa takaisinperintämenettelyä päätöksen 3 artiklassa asetetussa kahden kuukauden määräajassa. Näin noudatetaan periaatetta, jonka mukaan kansallisten menettelyjen, joihin jäsenvaltiot ryhtyvät päätösten panemiseksi täytäntöön, on mahdollistettava näiden päätösten välitön ja tehokas täytäntöönpano.

33 Komission mukaan sen päätöksen täytäntöönpanovelvollisuudesta voidaan poiketa vain sellaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa jäsenvaltion on täysin mahdotonta panna kyseistä päätöstä täytäntöön asianmukaisesti. Käsiteltävässä asiassa Slovakian tasavalta ei kuitenkaan ole koskaan vedonnut tällaisiin olosuhteisiin.

34 Komissio väittää lisäksi, että koska yhteisön oikeudessa ei määritetä menettelyä, jonka mukaisesti kyseisen jäsenvaltion on pantava täytäntöön päätös, jossa asetuksen

N:o 569/1999 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti määrätään sääntöjenvastainen tuki takaisin perittäväksi, tämä takaisin periminen on toteutettava lähtökohtaisesti asiaan sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten mukaisesti, mutta näitä säännöksiä on kuitenkin sovellettava siten, ettei yhteisön oikeudessa edellytetty takaisin periminen tule käytännössä mahdottomaksi ja että yhteisön etu otetaan täysin huomioon, kuten asiassa C-404/97, komissio vastaan Portugali, 27.6.2000 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-4897, 55 kohta) todetaan.

35 Komissio korostaa tässä yhteydessä, että vaikka sillä ei ole ollut mitään aikomusta edellyttää Slovakian tasavallalta tiettyä tapaa kyseessä olevan tuen perimiseksi takaisin, kyseisen jäsenvaltion valitsema menettely ei vastaa sääntöjenvastaisen tuen välittömän ja tehokkaan takaisinperinnän asettamia edellytyksiä, koska 29 kuukautta päätöksen 2007/254 tiedoksi antamisen jälkeen tätä takaisinperintää ei edelleenkään ole toteutettu.

36 Toisin kuin Slovakian tasavalta väittää, komissio ei myöskään ole vaatinut verotoimistoa kumoamaan tuomioistuimen lopullista päätöstä vaan ehdottanut yhtenä mahdollisena menettelynä päätöksen 2007/254 täytäntöön panemiseksi sitä, että toimivaltainen viranomainen purkaisi sääntöjenvastaisen tuen myöntämispäätöksen, mikä vastaisi unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Komissio on myös esittänyt, että tässä oikeuskäytännössä velvoitetaan toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet olemaan soveltamatta yhteisön oikeuden vastaisia kansallisen oikeuden säännöksiä.

37 Komissio muistuttaa tämän yhteisön oikeuden etusijaa koskevan periaatteen merkitsevän sitä, että unionin oikeudelle on annettava etusija suhteessa kaikkiin sisäisiin toimiin, olivatpa ne hallinto- tai lainsäädäntötoimia tai jopa lopullisia tuomioita, kuten edellä mainitussa asiassa Lucchini annetusta tuomiosta ilmenee. Se seikka, että kyseinen tuomio on annettu myöhemmin kuin tuomioistuimen päätös, jolla hyväksyttiin Fruconalle myönnetty valtiontuki, ei ole ratkaiseva, koska kyseisessä tuomiossa vain tulkitaan voimassa olevaa oikeutta sellaisena kuin sitä on sovellettava.

38 Komissio kiistää lopuksi Slovakian tasavallan väittämän, jonka mukaan vastaavuusperiaatetta ei sovelleta tilanteessa, jossa on kyse komission valtiontukien alalla tekemän

päätöksen täytäntöönpanosta, ja väittää, että yleinen tehokkuusperiaate rajoittaa jäsenvaltioiden menettelyllistä autonomiaa. Muussa tapauksessa takaisinperintävelvollisuus menettäisi merkityksensä, ja yhteisön oikeuden yhdenmukaisen soveltamisen takaaminen olisi mahdotonta.

39 Slovakian tasavalta puolestaan kiistää komission väittämän, jonka mukaan asiassa ei riitä se, että Slovakian toimivaltaiset viranomaiset pelkästään toteuttivat kaikki tarvittavat toimenpiteet tuen takaisin perimiseksi, vaan niiden oli tosiasiallisesti perittävä se takaisin. Kyseinen jäsenvaltio katsoo noudattaneensa täysimääräisesti niitä velvollisuuksia, joita sille aiheutui päätöksen 2007/254 slovakinkielisestä versiosta, joka ainoana on todistusvoimainen.

40 Slovakian tasavalta väittää lisäksi edelleen, etteivät veroviranomaiset voineet kumota tuomioistuimen päätöstä, ja katsoo, että nämä ovat toteuttaneet sen ainoan mahdollisen toimenpiteen, joka niillä oli kyseessä olevan tuen takaisin perimiseksi.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Ennen kuin tutkitaan päätöksen 2007/254 täytäntöönpanon laiminlyönti, josta Slovakian tasavaltaa moititaan, on syytä muistuttaa eräistä periaatteista, jotka ilmenevät unionin tuomioistuimen tätä alaa koskevasta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä.

42 Tuen sääntöjenvastaiseksi toteamisesta seuraa loogisesti sääntöjenvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin, ja tämä seuraus ei saa riippua siitä, missä muodossa tuki on myönnetty (ks. mm. asia C-183/91, komissio v. Kreikka, tuomio 10.6.1993, Kok., s. I-3131, 16 kohta ja em. asia komissio v. Portugali, tuomion 38 kohta).

43 Tilanteessa, jossa tuki todetaan päätöksellä sääntöjenvastaiseksi, komission määräämä kyseisen tuen takaisin periminen toteutetaan asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä noudattaen. Ainoa peruste, johon jäsenvaltio voi puolustuksekseen vedota komission EY 88 artiklan 2 kohdan nojalla nostamaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta vastaan, on täydellinen mahdottomuus panna takaisinperinnästä tehty päätös asianmukaisesti täytäntöön (ks. asia C-214/07, komissio v. Ranska, tuomio 13.11.2008, Kok., s. I-8357, 43 ja 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Jos täytäntöönpanovaikeuksia ilmenee, komission ja jäsenvaltion on jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin toimielinten välistä keskinäistä velvollisuutta lojaaliin yhteistyöhön koskevan säännön, joka on muun muassa SEU 4 artiklan 3 kohdan taustalla, perusteella oltava yhteistyössä vilpittömässä mielessä vaikeuksien voittamiseksi EUT-sopimuksen määräyksiä ja erityisesti valtiontukisääntöjä noudattaen (ks. em. asia komissio v. Ranska, tuomion 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Nyt käsiteltävässä asiassa on heti aluksi todettava, että hetkellä, jolloin komissio nosti käsiteltävän kanteen, eli 29 kuukautta päätöksen 2007/254 tiedoksi antamisen jälkeen, Fruconalta ei ollut peritty takaisin mitään määriä. Slovakian tasavalta ei kiistä tätä seikkaa, eikä se ole myöskään vedonnut mihinkään täydellisiin mahdottomuuksiin komission päätöksen täytäntöönpanossa.

46 Slovakian tasavallan argumentointi niistä olosuhteista, joihin se vetoaa oikeuttaakseen päätöksen 2007/254 täytäntöön panematta jättämisen ja täten sen, ettei Fruconalle myönnettyä sääntöjenvastaista tukea ole peritty takaisin, on asiasisällöltään kaksiosainen.

47 Se on ensinnäkin kirjallisissa huomautuksissaan vedonnut päätöksen 2007/254 2 artiklan 1 ja 2 kohdan sanamuodonmukaiseen tulkintaan ja tukeutunut tämän suhteen

siihen, että päätöksen slovakinkielisessä versiossa käytetään termiä ”takaisinperintä” termin ”perintä” sijasta, mikä Slovakian tasavallan mukaan merkitsee ainoastaan velvollisuutta toteuttaa erinäisiä toimenpiteitä sääntöjenvastaisen tuen takaisin perimiseksi eikä sitä, että sen olisi tosiasiallisesti perittävä tuki takaisin.

48 Päätöksen 2007/254 sanamuodon tällainen tulkinta on selvästi vastoin päätöksen todellista sisältöä. Koska kyse on unionin säännöstöstä – ja erityisesti asetuksen N:o 659/1999 13. perustelukappaleen ja 14 artiklan 3 kohdan valossa –, on komission esittämällä tavalla täysin selvää, että päätöksen 2007/254 tarkoituksena on tehokkaan kilpailun tilanteen palauttaminen ja että päätöksessä asetetaan täten sille jäsenvaltiolle, jolle se on osoitettu, velvollisuus saada tosiasiallisesti ja viipymättä sääntöjenvastainen tuki palautetuksi. Täten Slovakian tasavallan kyseisen päätöksen termeistä esittämää sanamuodonmukaista tulkintaa ei voida hyväksyä.

49 Slovakian tasavallan kanta perustuu toisaalta väitteeseen, jonka mukaan oikeudenkäynti, jonka verotoimisto pani vireille ensin Košice II:n alueellisessa alioikeudessa ja sen jälkeen Košicen alueellisessa ylemmän asteen tuomioistuimessa Fruconalle myönnetyn valtiontuen takaisin perimiseksi, oli välttämätön, koska verotoimisto hallinnollisena elimenä ei olisi voinut kumota saneeraussopimusta, joka oli hyväksytty toimivaltaisen tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä.

50 Tämän suhteen on aluksi muistutettava, että asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdan mukaan komission päätöksessä määrätty sääntöjenvastaisen tuen takaisin periminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon.

51 Täten jäsenvaltio, jonka on komission päätöksen mukaisesti perittävä takaisin sääntöjenvastaiset tuet, voi valita keinot, joilla se täyttää tämän velvollisuuden, kunhan valitut toimenpiteet eivät vaikuta unionin oikeuden ulottuvuuteen ja tehokkuuteen (ks. vastaavasti asia C-209/00, komissio v. Saksa, tuomio 12.12.2002, Kok., s. I-11695, 34 kohta ja asia C-210/09, Scott ja Kimberly Clark, tuomio 20.5.2010, Kok., s. I-4613, 21 kohta).

52 Euroopan unionin oikeudessa asetetaan täten velvollisuus toteuttaa kaikki asianmukaiset toimenpiteet niiden komission päätösten täytäntöönpanon varmistamiseksi, joissa määrätään sääntöjenvastaisen tuen takaisin perimisestä, mutta kuitenkin siten, että jäsenvaltioissa tätä varten säädettyjen eri menettelyjen erityispiirteitä noudatetaan. On syytä korostaa, että komissio on käsiteltävän kanteen yhteydessä unionin oikeuden mukaisesti todennut, ettei sillä ole ollut mitään aikomusta määrätä Slovakian tasavallan toimivaltaisille viranomaisille täsmällistä tapaa, jota noudattaen Fruconalle myönnetty sääntöjenvastainen valtiontuki oli perittävä takaisin, vaan katsonut, että tätä varten toteutettu menettely ei vastaa vaatimusta kyseisen tuen välittömästä ja tehokkaasta takaisinperinnästä.

53 Se, että verotoimisto on päätöksen 2007/254 jälkeen pyrkinyt perimään sääntöjenvastaisen valtiontuen takaisin tuomioistuinteitse, ei siten itsessään ole moitittavaa, koska jäsenvaltio on edellä esitetyllä tavalla vapaa valitsemaan ne keinot, joilla se toteuttaa sille asetetun takaisinperintävelvoitteen.

54 Käsiteltävässä asiassa Slovakian viranomaisten toteuttamat toimenpiteet eivät kuitenkaan ole johtaneet sääntöjenvastaisen tuen takaisinperintään, eikä normaalia kilpailutilannetta täten ole palautettu. Ensisijainen este tälle takaisinperinnälle on ollut se, että ensin Košice II:n alueellinen alioikeus ja sen jälkeen Košicen alueellinen ylemmän asteen tuomioistuin ovat kieltäytyneet hyväksymästä verotoimiston nostamaa kannetta saatavan perimiseksi sillä perusteella, että toimivaltaisen

tuomioistuimen 14.7.2004 tekemä päätös saneeraussopimuksen vahvistamisesta oli tullut lainvoimaiseksi.

55 Käsiteltävässä asiassa on siis ensiksikin ratkaistava kysymys siitä, voiko kansallisen tuomioistuimen sellaisen ratkaisun lopullisuus, jolla on pakkosaneerausmenettelyssä hyväksytty saneeraussopimus, jonka seurauksena on luovuttu osasta julkissaatavia, minkä komissio on sittemmin katsonut valtiontueksi, estää kyseisen tuen takaisin perimisen.

56 Tämän suhteen on korostettava ensinnäkin sitä, että nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva tilanne ei ole samanlainen kuin tilanne edellä mainitussa asiassa Lucchini, johon komissio on vedonnut ja jossa katsottiin, että unionin oikeus on esteenä sellaisen kansallisen oikeuden säännöksen soveltamiselle, jossa säädetään oikeusvoiman periaatteesta, siltä osin kuin sen soveltaminen estää perimästä takaisin unionin oikeuden vastaisesti myönnettyä valtiontukea, jonka on todettu komission lopulliseksi jääneellä päätöksellä olevan yhteismarkkinoille soveltumaton (ks. vastaavasti em. asia Lucchini, tuomion 63 kohta).

57 Nyt käsiteltävässä asiassa se lainvoimainen tuomioistuinratkaisu, johon Slovakian tasavalta vetoaa, on tehty ennen päätöstä, jolla komissio määräsi riidanalaisen tuen perittäväksi takaisin.

58 Näin ollen – kuten Slovakian tasavalta on esittänyt – edellä mainitussa asiassa Lucchini annettu tuomio ei ole välittömästi merkityksellinen nyt käsiteltävässä asiassa.

59 Toiseksi on syytä muistuttaa oikeusvoimaa koskevan periaatteen tärkeydestä sekä unionin oikeusjärjestyksessä että kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Itse asiassa sekä oikeusrauhan ja oikeussuhteiden vakauden että hyvän lainkäytön varmistamiseksi

on tärkeää, että kaikkien käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen käytön tai näitä oikeussuojakeinoja varten säädettyjen määräaikojen umpeen kulumisen jälkeen lopullisiksi tulleita tuomioistuinten päätöksiä ei voida enää saattaa kyseenalaisiksi (asia C-224/01, Köbler, tuomio 30.9.2003, Kok., s. I-10239, 38 kohta; asia C-234/04, Kapferer, tuomio 16.3.2006, Kok., s. I-2585, 20 kohta ja asia C-2/08, Fallimento Olimpiclub, tuomio 3.9.2009, Kok., s. I-7501, 22 kohta).

60 Näin ollen unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen olisi kaikissa tilanteissa jätettävä soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä, joiden perusteella tuomioistuinratkaisu on lainvoimainen, vaikka siten olisi mahdollista lopettaa yhteisön oikeuden loukkaus kyseisellä ratkaisulla (ks. em. asia Kapferer, tuomion 21 kohta ja em. asia Fallimento Olimpiclub, tuomion 23 kohta).

61 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksessaan korostanut, sekä oikeudenkäyntiasiakirjoista että Slovakian tasavallan istunnossa esittämistä huomautuksista ilmenee, että kyseisen jäsenvaltion viranomaisilla oli kansallisen oikeuden nojalla käytettävissään keinoja, joiden huolellinen toteutus olisi voinut antaa sille mahdollisuuden periä kyseessä olevan tuen takaisin.

62 Slovakian tasavalta ei kuitenkaan ole esittänyt mitään täsmällistä näyttöä niistä tavoista, joiden mukaisesti kyseiset viranomaiset olisivat käyttäneet näitä käytettävissään olleita keinoja.

63 Erityisesti on mainittava, kuten edellä tämän tuomion 14 kohdassa todetaan, ettei Slovakian tasavalta ole täsmentänyt selvästi, kuinka verotoimiston pyyntöön ylimääräisen muutoksenhaun tekemisestä Košicen alueellisen ylemmän asteen tuomioistuimen 21.4.2008 antamasta tuomiosta on vastattu.

64 Unionin tuomioistuimen on täten todettava, ettei Slovakian tasavalta ole esittänyt komission täsmällisiä moitteita vastaan riittäviä seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että se on toteuttanut sille asetetussa määräajassa kaikki sen toteutettavissa olleet toimet saadakseen kyseessä olevan tuen maksetuksi takaisin.

65 Edellä esitetyn perusteella Slovakian tasavalta ei ole noudattanut EY 249 artiklan neljännen kohdan ja päätöksen 2007/254 2 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut asetetussa määräajassa kaikkia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kyseisessä päätöksessä tarkoitetun sääntöjenvastaisen tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta.

Oikeudenkäyntikulut

66 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Slovakian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Slovakian tasavalta ei ole noudattanut EY 249 artiklan neljännen kohdan ja valtiontuesta C 25/05 (ex NN 21/05), jonka Slovakian tasavalta on myöntänyt Frucona Košice, a. s. -yritykselle, 7.6.2006 tehdyn komission päätöksen 2007/254/EY 2 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut

asetetussa määräajassa kaikkia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kyseisessä päätöksessä tarkoitetun sääntöjenvastaisen tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta.

2) Slovakian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset